Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҤА

СССП Өлөнүөк ороҕуонунаах комитетын уонна үлэһиттэр депутаттарын ороҕуоннаах Советын органа

Орган Оленекского райкома КПСС и районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 7-с сыла

№ 84 (644)
Алтыннаах
18
күнэ
1960 сыл.
ОПТУОРУННЬУК

Сыаната 10 харчы

Долгуйан туран эҕэрдэлииллэр

Дьэлиндэ нэһилиэгин олохтоохторо ХНТ Генеральнай Ассамблеятын XV сессиятыгар Н.С. Хрущев этиитин туһунан таб. Веревкин П.М. дакылаатын астына иһиттиләр. Тыл этээччиләр эйэ иһин ахсаабат охсуһааччы Н. С. Хрущев модун куолаһа өссө төгүл дуораһыйбытын долгуйан туран эҕэрдэлээтиләр.

Ленин орденнаах кырдьаҕас булчут В. С. Софронов партия, правительство эйэ иһин аҕалыы кыһамныларыгар эппиэттээн 10.000 солкуобайдаах «сымнаҕас кыһыл көмүһү» туттарарга эрэннэриитин дьон ньиргиэрдээх ытыс таһыныытынан көрсөн биһириилләрин биллэрдиләр.

И. Христофоров.

ИЙЭ ДОЙДУГА ӨЛГӨМ ТҮҮЛЭЭБИ

Ороҕуон бары булчуттарыгар

ССКП XXI съеһин уонна ССКП КК кэнники буолбут Пленумнарын уураахтарынан өрө күүрдүллэн советскай норуот хаһааҥнытаабар да ордук өрө көтөҕүллүүлээхтик үлэлиир. Ол да иһин семилетка иккис сылынаабы эбэһээтэлистибэ хаһаайыстыба бары салаларыгар аһара туолан иһэр, советскай дьон матырыйаалынай уонна культурнай олоҕо салгыы тупса турар.

Мин Сталин аатынан колхоз булчута ийэ дойду күндү түүлээҕин фонун хаҥатар, семилетка иккис сылыгар колхоз үрдүнэн ылыллыбыт эбэһээтэлистибэни аһара толорор иннитгэн, итиэннэ Улуу Октябрьскай Революция 43 сылын көрсө 1960 сыл IV кыбартаалыгар үчүгэй хаачыстыбалаах 10000 солкуобайдаах түүлээҕи бултаан кыбартааллааҕы сорудахпын 192 бырыһыан толоруом диэн үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэ ылынабын.

Үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэни ылынан туран Сталин аатынан колхоз итиэннэ ороҕуон бары булчуттарын үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэ ылынан дойдуга „сымнаҕас кыһыл көмүһү“ өлгөмнүк биэрэргэ ыҥырабын.

В. Софронов,
Сталин аатынан колхоз
Ленин орденнаах булчута.

Ленин орденнаах СОФРОНОВ В.С. ыҥырыытын өйүүбүт!

(Сталин аатынан колхоз булчуттарын эбэһээтэлистибэлэрэ)

Сталин аатынан колхоз кадровай уонна үөрэнээччи булчуттара бэйэбит сүбэ мунньахпытыгар мустан олорон ис кыахтарбытын аҕыннан көрөн баран ССКП XXI сьеһин сорудахтарын олохчо киллэрэр, семилетканы болдьоҕун иннинэ толорор иннитгэн 1960 сыллааҕы түүлээх булдун сорудаҕын аһара толороргo соруктанабыт. Улуу Октябрь 43 сылын чиэһигэр хас биирдиибит чопчу сорудах ылынан, ону хайаан да толорон кэрэ бэлэхтэрдээх буолуохпут.

Советскай делегация баһылыга ССРС Министрдэрин Советын Председателэ Н. С. Хрущев Холбоһуктаах Нациялар Тэрилтэлэрин Генеральнай Ассамблеятын XV сессиятыгар этиитин ис сүрэхтэн биһирээн туран, Ийэ дойдубут экономиката чэлгийэ сайдан эйэ иһин охсуһууга мунгутуур күүстээх буолуутугар кылааттаах буолар иннитгэн маннык эбэһээтэлистибэни ылынабыт:

1. Ленин орденнаах кырдьаҕас булчут Софронов В. С. IV кыбартааллааҕы сорудаҕын үчүгэй хаачыстыбалаах түүлээҕи бултаан 192 бырыһыан толоруом диэн сорудахтаан туран таһаарбыт ыҥырыытын биһириибит уонна бу ыҥырыыга эппиэттээн кыбартааллааҕы былааны 105 бырыһыан толороргo.

2. Түүлээх хаачыстыбатын тупсаран хаачыстыба куһаҕаныттан тахсар ночооту суох оҥоророгo.

3. Түүлээх булдун болдьоҕо бүтүөр диэри биир да боростуой күнү таһаарбакка.

4. Бултуур тэриллэртэн паахы—10 хонукка биирдэ, капкааны—5 хонукка биирдэ көрөн иһэргэ.

5. Булду соҕотуопкалыыр пуунҥа хойутааһына суох түүлээҕи туттаран иһээ сыалтан Уудьа, Көпүкээй учаастактарыгар бастайаннай аҕыннары тэрийэргэ.

6. Бултуурга колхоз биэрбит көлө табаларын харыстаан, өлөрбөккө-сүтэрбэккэ илдьэ сылдьарга.

Эбэһээтэлистибэ булчуттар сүбэ мунньахтарынан биир санаанан ылылынна.

Иллэҥ бириэмэни культурнайдык атаарыаҕыҥ!

Алтыннаах 13 күнүгэр ороҕуон киинигэр ЫБСЛКС райкомун актыыбын мунньаҕа буолан ааста. Актыыбка ЫБСЛКС райкомун секретара таб. Андросов В. В. „Ыччат сынньалаҥын тэрийии туһунан“ дакылаатын, ороҕуоннаах культура Дьиэтин үлэтин туһунан отчуоту дьүүллэстилэр.

Актыыбка 10 киһи кэпсэттэ. Мантан аллара кэпсэтиилэри кылгатан бэчээттиибит.

Актыыб мунньаҕа киэҥ уураах ылынна.

ПОСТАР ҮЛЭЛЭЭБЭТТЭР

ИВАНОВ А. С. этиититтэн

„Коммунизм“ колхоз кулууба бэрт өр бириэмэҕэ общественность көмөтө суоҕуттан сабыллан турда. Ремонт да ыытыллыбата. Итинтэн да атын итэҕэстэртэн ыччат сынньалаҥа ситэ тэриллибэт.

Общественнай бэрэдэги кэһиилэр тахсыталыы тураллар. Ону көрүүгэ комсомольскай постар үлэлэрэ биллэрдик мөлтөөтө. Семенов Н. Г., Иванов В., Иванов И.Н. курдук комсомолецтар күлүгээннии дьайыыларыгар кытаанах сэмэҕэ тардыллаллара күүтүллэр. Итинниктэри уостуганныырга народнай дружинаны биллэрдик хаҥатар наадалаах.

КАДР ОЛОХСУЙБАТ

Константин КИРИЛЛОВ этиититтэн

Дьэлиндэ нэһилиэгинээҕи кулуупка кадр бастайааннайдык олохсуйбат. Быйыл сэбиэдиссэй 3 төгүл уларыйда. Онон культура отдела кулуупка специалиһы аныыра наада. Итини сэргэ кинокартиналар былааннаахтык тиэрдиллибэттэр. Ыам ыйыттан баара эрэ 2 саҥа кинону ыллыбыт.

СЫННЬАНАРГА УСУЛУОБУЙА СУОХ

Спартак КУЗЬМИН этиититтэн

Үлэһиттэр сынньаналларыгар культура Дьиэтэ ичигэс буолуохтаах. Оттон ороҕуоннаах культура Дьиэтигэр дьон тохтообот буолан эрэр. Ремонт мөлтөҕүттэн дьиэ тымныйар. Итини сэргэ биһиэхэ үлэһит тиийбэт. Инструктор, баянист суох.

Эдэр киһи бары өттүнэн сайдыахтаах

Ким АММОСОВ этиититтэн

Советскай эдэр киһи бары өттүнэн сайдыылаах буолуохтаах. Киһи өй-санаа өттүнэн сайдыытын эрэ буолбакка, эт-хаан өттүнэн сайдыытын ситиһии улахан суолталаах боппуруос.

Саҥа киһини эт-хаан өттүнэн сайдыылаах, ыраас, доруобай буоларын ситиһэргэ кини физкультуранан уонна спордунан дьарыктаныытыгар усулуобуйа тэрийиэхтээхпит. Оттон биһиги ороҕуоммутугар сөптөөх усулуобуйа суох. Ол да иһин физкультурнай үлэҕэ атын ороҕуоннартан биллэр хаалыылаахпыт.

Онон кэлэр сайын физкультурнай сааланы тутар үһулуччу наадалааҕын этэбин. Физкультурнай саала баар буоллаҕына ыччат дьарыктаныыта үүнүөҕэ. Общественнай инструктордар, тренердэр баар буолуохтара, кинилэр көмөлөрүнэн биһиги ыччаппыт доруобай, үлэҕэ дьоҕурдаах буоларын ситиһиэхпит.

Өҥнөөх сурунаалы туһамматтар

Ворошил АНДРЕЕВ этиититтэн

Ааспыт ый саҥатыгар ороҕуоннаах культура Дьиэтин үлэтэ ССКП райкомун бюротугар көрүллэн бөдөҥ, тулуйуллубат итэҕэстэр бааллара ыйыллыбыта. Ол эрээри культура Дьиэтэ үлэтин тосту тупсарбата. Ремонт үлэтэ олус сыылбатык бүтэриллибитин аанан хаачыстыбата олус мөлтөх. Культура Дьиэтин оформленията саҥардылла илик, кино көрдөрүүтүн хаачыстыбата тупсарыллыбата.

Ороҕуон бары кулууптарыгар өҥнөөх, тылынан сурунааллар таһаарылыылара болҕомтоҕо ылыллыбат. Ити сурунааллар үлэһиттэр бэйэлэрин колхозтарын, тэрилтэлэрин, ороҕуонун иһинэн үлэ-хамнас хайдах барарын билэлляригэр туһалаах. Үлэ бастыҥ опытын тарҕатыыга, ити кэнниттэн бэрт кыра да концерды биэриигэ олохтоох радиоузеллар туһаныллыбаттар.

Фестивалы ыытыахха

ГРИГОРЬЕВА М. А. этиититтэн

Биһиги ороҕуоммутугар анабардар холобурдарынан субуота, өрөбүл күннэри биирдии комсомольскай тэрилтэлэринэн тэриттэрэн туһалаахтык атаарар син буолуон сөп. Холобур, бу субуотаны атааларга анаммыт комсомольскай тэрилтэ сынньаланы хайдах тэрийэрин бэйэтэ быһаардын. Итини сэргэ стадаларга кыргыттар походтарын тэрийэр кэрэхсэбиллээх буолуо этэ.

Фестиваль республикаҕа эрэ ыытыллар буоллаҕына биһиги ыытабыт. Онтон атыныгар сынньанабыт. Тоҕо сатамматый ороҕуоннай фестивалы ыытар? Кыаллыан сөп. Оттон ороҕуоҥна хоровой обществоны тэрийии сүҥкэн суолталаах боппуруос, онон бу общество маҥнайгы тэрилтэлэрэ тэрилтэ ахсын баар буоларын ситиһиэххэ.

Политическай үөрэх маҥнайгы занятиелара

Эргиэн экономикатын куруһуогар

Алтынньы 14 күнүгэр райпо коллективын чилиэннэрэ политическай үөрэх саҥа дьылын маҥнайгы занятиетыгар мусталлар.

Маҥнайгы тэрээһин занятиеҕа 13 киһи кыттар. Куруһуок кыттааччыларын үгүс өттө коммунистар уонна комсомолецтар.

Советскай эргиэн экономикатын үөрэтэр бу куруһуок бэйэтин үлэтин ХНТ Генеральнай Ассамблеятын XV сессиятын матырыйаалларыттан саҕалаата. Пропагандист Александров П. И. ХНТ Генеральнай Ассамблеятын XV сессиятыгар Н. С. Хрущев киллэрбит этиилэрин туһунан кэпсээнин истээччилэр сэргээн иһиттилэр итиэннэ улаханнык биһирээн дьүүллэстилэр.

„Сардаҥа“ корр.

Харыйалаахха

„Коммунизм“ колхоз партийнай тэрилтэтин иһинэн тэриллибит начаалынай экономическай оскуолатын семинара бэйэтин үлэтин эмиэ ХНТ Генеральнай ассамблеятын XV сессиятын үлэтин матырыйаалыттан саҕалаата.

Маҥнайгы занятиеҕа кэлиэхтээх 9 киһи бары кыттан куруһуок үлэтин пропагандист Васильева П. И. ордук тэрээһиннээхтик ыытта. Маны тэҥэ ХНТ Генеральнай Ассамблеятын XV сессиятыгар советскай делегация баһылыга Н. С. Хрущев этиитин үөрэтиинэн сибээстээн 6 киһи эбии хабылынна.

* * *

ССКП историятын үөрэтэр Сергеев Д. П. пропагандистаах куруһуок политическай үөрэхтээһин саҥа дьылын балай эмэ тэрээһиннээхтик саҕалаата.

Куруһуок истээччилэрэ ХНТ Генеральнай Ассамблеятын XV сессиятын матырыйаалларын ырытыстылар.

„Коммунизм—биһиги көнүөнэбит практическай соруга“ диэн Нехорошева, Даниловцева И. салайар куруһуоктара үлэлээбэтэ.

Оройуон киинин тэрилтэлэригэр

Оройуон советскай партийнай актыыбын семинарын маҥнайгы тэрээһин занятиетын ССКП райкомун секретара Уваров Н. А. ыытта. Семинар 11 кыттыылаахтара занятиеҕа хайдах бэлэмнэнэр, үөрэнии программатын туһунан дьүүллэстилэр, кэлэр занятие боппуруостара аттарылыннылар.

* * *

Орто оскуола учууталларын коллективын иһинээҕи коммунистическайдыы иитии төрүттэригэр семинар занятиетыгар 13 киһи кыттыыны ылла. Семинар занятиетын орто оскуола директора пропагандист Жирков Н. Н. ыытта.

* * *

Суут следственнай органа үлэһиттэрин коллективын иһинэн аанан иһэр политиканы үөрэтэр куруһуок занятиетын пропагандист оннугар Ефимов И. П. ыытта. Куруһуок истээччилэриттэн 8 киһи кыттыыны ылла.

* * *

Советскай тутуу экономикатын куруһуогун Илларионов Г. И. ыытта. Манна 14 киһи кэлиэхтээҕиттэн 8 киһи кыттынна.

* * *

ССКП историятын үөрэтэр куруһуокка (пропагандист Скрыбыкин) баара эрэ 4 киһи кытынна. Манна үөрэниэхтээх оройуоннааҕы баланыысса үлэһиттэрэ кэлбэтэхтэрин ордук чорботон бэлиэтиир наадалаах.

130 бырыһыан толоруохпут

Коммунизмы тутаччылар өй-санаа өттүнэн коммунистическайдыы тыыҥна иитиллиилэригэр советскай бэчээт—коммунизмы тутаччылар бэчээттэрэ сүҥкэн оруоллаах итиэннэ кини иитэр суолтата үүнэн иһэр.

Советскай дьон хаһыаттан, сурунаалтан советскай правительство уонна Коммунистическай партия политиката олоххо кыайыылаахтык киириитин, марксизм-ленинизм өрөгөйдөөһүнүн, коммунизм тутуутун саҥа кирбиилэрин, эйэ политиката саҥаттан-саҥа кыайыылары ситиһэрин, биһиги олохпутугар тахсар саҥа уонна кэрэ кыайыылары билэллэр. Ол да иһин үлэлээн иитиллээччилэр бэчээккэ сылтан-сыл ахсын көхтөөхтүк суруталлар.

Семилека үһүс сылыгар бэчээккэ сурутуу „Хаһыаты, сурунаалы—ыал аайы!“ диэн луоһунунан ыытыллар. Онон биһиги партийнай, комсомольскай, профсоюзнай тэрилтэлэрбит коллектив бары үлэһиттэрэ хаһыаттаах, сурунааллаах буолалларыгар туһаайан сурутууну ыыталлар.

Райпо иһинээҕи партийнай, профсоюзнай, комсомольскай тэрилтэлэр райпо коллективыгар бэчээти сурутууга бэриллибит былааны 130 бырыһыан толорорго эбэһээтэлистибэлэнэллэр уонна оройуон бары тэрилтэлэрин, колхозтарын партийнай, профсоюзнай, комсомольскай тэрилтэлэрин бары рабочайдары, сулууспалаахтары, колхозтаахтары хабан хас биирдии ыал, хас биирдии үлэһит хаһыаттаах, сурунааллаах буоларын ситиһэлләригэр ыҥырыллар.

Т. Шадрина,
партийнай тэрилтэ секретара,
М. Решетникова,
местком председателэ,
П. Александров,
комсомольскай тэрилтэ секретара.

—ooo—

Эдэр эмчиккэ

Уонча хонуктааҕыта мин Варя диэн оҕобун кытта муҥурдаахпыт ыалдьан бэрт ыарахан балаһыанньаҕа киирэ сырыттыбыт. Ыарахан ыарыыттан тутатына эмтээн эдэр фельдшер Степанида Степанова быыһаата.

Кыһамньылаах эмчиккэ улаханнык үөрэн туран истиҥник махтанабын, айымньылаах, эҥкилэ суох үлэтигэр ситиһиилэри баҕарабын.

В. Иванов,
„Коммунизм“ колхоз колхозтааҕа.

СОВХОЗ ХАЙДАХ ТЭРИЛЛИЭҔЭЙ?

Хотугу норуоттар олохторун-дьаһахтарын туһугар партия уонна правительство ыытар дьаһалларыгар сөп түбэһиннэрэн биһиги оройуоммут колхозтарын баҕатыгар биир совхоз тэриллэр. Совхоһу тэрийии үлэтэ 1960 сыл IV кыбартаалыгар бүтүөхтээх.

Колхозтаахтар учаастагынан буолар уопсай мунньахтарыгар бу боппуруоһу дьүүллээн колхоз үбүн-аһын, харчынан үбүн, сирин совхозка биэрэр туһунан уураах таһааралар. Ити уураах райсовет исполкомунан бигэргэтиллибит күнүттэн ыла колхозтар бэйэлэрин үлэлэрин бүтэрэллэр, совхоз үлэтигэр киирэр.

Колхозтар уураахтарын райсовет исполкома бигэргэттэҕинэ ликвидациялыыр комиссия ананар. Ити комиссия састаабыгар колхоз председателэ, бухгалтер, ревизиялыыр комиссия председателэ, оройуон тэрилтэлэрин представителлэрэ киирэллэр. Ити комиссия биирдэй устата колхозтаахтар үлэлэрин күнүн түмэн, тэрилтэлэри, биирдии дьону уонна колхозтаахтары кытта ахсаан оҥорон бүтүөхтээх.

Колхозтаахтары кытта ахсааҥҥа 1960 с. дохуоту производственнай былааҥҥа көрүллүбүтүнэн төлөнөр. Онон былааны таһынан киирбит дохуот совхоз туһатыгар хаалар. Ол иһин комиссия госбаҥҥа туспа счет аһар. Онно колхоз баар харчытын бүтүннүүтүн киллэрэр, ол үптэн орпутун комиссия аахсан бүттэҕинэ совхоз счетугар төттөрү киллэрэр. Өскө колхоз производственнай-финансовай былаана аһара туолара күүтүллэр буоллаҕына ааспыт сылга биирдии көлөһүн күнүгэр тиксибитин кээмэйинэн үллэстиэхтэрин сөп.

Колхозтаахтар үлэлэрин күнэ сэтинньи 1 күнүнээҕи туругунан үллэһиллиэҕэ. Табаһыттарга, зооводтарга бэриллэр сыллааҕы эбии төлөбүрдэр ликвидациялыыр комиссия көрүүтүнэн бэриллэллэр.

Колхоз үбүн-аһын, матырыйаалын хаттаан сыаналыырга валансовай-инвентаризационнай комиссия ананыахтаах. Ити комиссия инвентаризацияны ыытар, туһата суох буолбут тэриллэри аактыыр, ирдэнэр кыаҕа суох иэстэри устар туһунан этии киллэрэр, колхоз ылар, биэрэр ахсааннарын чуолкайдыыр. Бу үлэ сүннүүнэн сэтинньи 1 күнүгэр диэри бүтүөхтээх.

Билигин үлэлии сылдьар колхозтаахтар совхоз рабочайдара буолаллар. Кинилэр, үлэҕэ бирикээһинэн анаан ананаллар. Хас биирдии рабочайга трудовой книгэ бэриллэр. Ол иһин колхозтаах үлэ книгэлээх, онно хас сыл үлэлээбитэ суруллубут буолуохтаах. Өртөн ыла колхозка үлэлээбит колхозтаахтар трудовой стажтара 1939 сылтан ыла аҕыллар уонна үлэ минимумун толорбут эрэ сыллара үлэтин ыстааһыгар аҕыллаллар. Биричиинэтэ суох үлэ минимумун толорботох сыла үлэтин ыстааһыгар киирбэт. Маны быһаарыыга анал комиссия тэриллиэхтээх. Үлэлии сылдьар колхозтаахтарга эр киһиэхэ 60, дьахтарга 55 сааһыттан государственнай пенсия ананар.

Совхоз рабочайа үлэлээн киллэрэр дохуотуттан тутулуга суох олохтоммут расценка быһыытынан хамнас ылар. Кини хамнаһа төһөнү үлэлиириттэн тутулуктаах. Ол эрээри булчуттарга, табаһыттарга, кыыл иитээччилэргэ гарантированнай хамнас олохтонор. Хамнас ый ахсын төлөнөр.

Ыйдааҕы хамнас баҕар билигин колхозтан дохуот быһыытынан ылаллараа ааҕар аҕыйах курдук буолуон сөп. Ол эрээри совхоз рабочайа биһиги дойдубут хаһаайыстыбатын бары атын салааларын рабочайдарын курдук атын ылар чэпчэтиилэрин холбоотоххо, биллэрин курдук, барыыстаах буолуо. Совхоз рабочайа сылга 30 үлэ күнүн уоппуска ылар, 7 чаастаах үлэ күнүнэн, нэдиэлэҕэ сынньалаҥ күнүнэн туһанар. Кини культурнай олоҕо биллэрдик тупсуоҕа.

Биһиги оройуоммутугар баар 3 колхозтарга отделениелар диэн тэриллиэхтэрэ. Совхоз салалтата оройуон киинигэр олохсуйуоҕа. Совхоз киин аппараатыгар директор, кини солбуйааччыта, босхоломмут партийнай, профсоюзнай, комсомольскай үлэһиттэр, кылаабынай зоотехник, ветеринарнай врач, тутуу инженера, техник-механик, кылаабынай бухгалтер, кини солбуйааччылара 2 бухгалтер, 1 счетовод, секретарь-машинистка, зоотехник-зооветеринар, кадр инспектора, плановик-экономист, агент-диспетчер диэн үлэһиттэрдээх буолуоҕа. Оттон отделениелларга управляющай, старшай бухгалтер, учетчик, зоотехник, ветеринарнай фельдшер, механик, завхоз штаттара көрүллэллэр. Маны таһынан совхозка Совет тэриллэр. Ити Совет сүбэлэһиигэ аналлаах тэрилтэ буолуоҕа. Онон совхоз үлэлиир салайыы, тэрийии эппиэтинэһэ совхоз директорыгар сүктэриллэр.

К. Винокуров.

Редактор э. б. т.
Н. А. СЕМЕНОВ.

Редакция уонна типография аадырыһа: Саха АССР, Өлүөнүөк сэлиэнньэтэ. Октябрьскай уулусса 15 №-рэ.

Заказ № 84 Оленекская районная типография. Тираж 400